

NT2-Beleid op het Beatrixcollege

Maatwerk voor NT2-leerlingen

Inhoud

1. Inleiding.....	2
2. Visie	2
3. De NT2-leerling	2
4. Instroom en plaatsing	3
5. NT2 ondersteuning	4
6. Brede verantwoordelijkheid	5
7. Communicatie met ouders.....	6
8. Faciliteiten	7
9. Evaluatie	10
10. Slotwoord	10
- Gebruikte bronnen	10
- Bijlage 1: Benutten van de meertaligheid van leerlingen	11
- Bijlage 2: Faciliteiten voor NT2-leerlingen	12
- Bijlage 3: Vrijstelling Frans en/of Duits	14
- Bijlage 4: Extra faciliteiten bij toetsen, proef	15

1. Inleiding

Dit NT2-beleid beschrijft de visie, organisatie en uitvoering van het onderwijs aan leerlingen met een andere moedertaal, dus voor wie Nederlands niet de eerste taal is. *NT2 betekent: Nederlands als tweede taal.*

Onze school is een weerspiegeling van de samenleving en dus heeft een deel van onze populatie een anderstalige of meertalige achtergrond. Op onze school gaat het om ca. 2 tot 4% van het totaal aantal leerlingen. Deze leerlingen (ca. 30 per jaar) hebben vaak extra ondersteuning nodig bij de verwerving van de Nederlandse taal en soms ook bij het zich thuis voelen op onze school en in de eigen klas.

Dit beleid vormt een praktisch kader voor iedereen in onze school en waarborgt een samenhangende aanpak binnen de school. Door duidelijke afspraken te maken over instroom, begeleiding, faciliteiten en de communicatie hierover, willen wij ervoor zorgen dat NT2-leerlingen optimale kansen krijgen om succesvol en op het juiste niveau de middelbare school te doorlopen.

Dit beleid sluit aan bij het Taalbeleid van onze school. (*link aanmaken zodra dit gereed is*)

2. Visie

Op het Beatrix College stimuleren we leerlingen het maximale uit zichzelf te halen. De school wil dit proces zo goed mogelijk begeleiden, rekening houdend met de talenten, behoeften, de mogelijkheden en onmogelijkheden van de leerling. We bieden waar mogelijk onderwijs op maat. Hierbij werken we vanuit de kernwaarden bevoegdheid, betrokkenheid en betrouwbaarheid.

Taal speelt een sleutelrol bij het leren, integreren en participeren op onze school en in de samenleving. NT2-ondersteuning is daarom een integraal onderdeel van ons streven naar kansengelijkheid: het recht dat ieder kind heeft op passend onderwijs. We willen hierbij meer en meer bewust gebruik maken van de meertaligheid van de leerlingen.

Zie bijlage 1 voor een overzicht met ideeën om meertaligheid in de school te stimuleren.

3. De NT2-leerling

Een NT2-leerling heeft een andere moedertaal **en** heeft minder dan zes jaar onderwijs in Nederland gevolgd. Na zes jaar vervalt de NT2-status officieel, omdat dan wordt aangenomen dat de taalvaardigheid voldoende is ontwikkeld. De NT2-status noteren we in Magister inclusief de einddatum waarop de status verloopt.

Bij een NT2-leerling kun je denken aan kinderen van vluchtelingen, arbeidsmigranten, expats etc. Leerlingen kunnen afkomstig zijn vanuit alle werelddelen. De meeste NT2-leerlingen op onze school komen uit Europa, Azië en Afrika.

4. Instroom en plaatsing

De meeste NT2-leerlingen stromen in op onze school vanuit een basisschool of vanuit de Taaltopklas en starten in het eerste jaar, de brugklas.

Sommige leerlingen stromen in vanuit een andere VO-school of rechtstreeks vanuit een ISK/Schakelcollege. Zij starten dan soms in het tweede of derde leerjaar, afhankelijk van hun situatie, leeftijd en mogelijkheden.

Het is bij een NT2-leerling zeer gewenst dat er een warme overdracht plaatsvindt, zodat er meer inzicht is in de ontwikkeling en capaciteiten van de nieuwe leerling.

Wat is de Taaltopklas.

De TaalTopklas is bedoeld voor basisschoolleerlingen die vanwege een anderstalige moedertaal extra ondersteuning nodig hebben bij het leren van de Nederlandse taal. Het doel is om deze leerlingen kansrijk te laten instromen op een middelbare school.

Het gaat om leerlingen uit groep 7 of 8 of afkomstig van de Taalschool in de leeftijd van 10 tot 14 jaar in de regio Tilburg. Zij krijgen gedurende één jaar basisonderwijs met extra veel aandacht voor het Nederlands. Er is een Taaltopklas op het Beatrixcollege, op het Willem2-college en op Campus 013. De Taaltopklas is in het leven geroepen door T-Primair.

Op dit moment stromen leerlingen ook in gedurende het schooljaar. Dit is minder gewenst, maar soms noodzakelijk, doordat gezinnen worden overgeplaatst naar een ander asielzoekerscentrum of naar een definitieve verblijfplaats.

Leerlingen kunnen instromen in het voortgezet onderwijs met een taalniveau dat bepaald moet zijn op B1 (= ERK-niveau: functionele beheersing, maar vaktaal blijft uitdagend). De toeleverende school moet zorgen voor de rapportage waaruit blijkt dat de leerling dit niveau heeft bereikt en een advies geven over wat het te verwachte niveau van de leerling is voor de middelbare school.

ERK-niveau en F-niveau

ERK-niveaus (A1-C2) en F-niveaus (1F-4F) zijn twee verschillende systemen om taalvaardigheid aan te duiden. Het ERK (Europees Referentiekader) wordt gebruikt voor vreemde talen, zoals Engels, en is internationaal. De F-niveaus (Nederlands referentiekader) worden gebruikt voor de Nederlandse taal, met 'F' voor 'fundamenteel', en zijn bedoeld voor Nederlandstalige leerlingen in het Nederlandse onderwijs.

Taalniveaus

Raamwerk NT2 anderstaligen	A1	A2 inburgering	B1 Staats-examen I	B2 Staats-examen II	C1	C2
Standaard onderwijs Nederlands	Instroom	1F eind basisschool	2F eind vmbo/mbo 3	3F havo/mbo 4	4F vwo	

Bedenk bij deze vergelijking dat er nog een groot verschil is in woordenschat en taalverzorging.

Plaatsing

We streven ernaar NT2-leerlingen met eenzelfde moedertaal bij elkaar in de klas te plaatsen, bij voorkeur maximaal 2 leerlingen per klas, zodat de coach de capaciteit heeft om deze leerlingen te begeleiden. Of we maken gebruik van het inzetten van een duocoach. Het is niet gewenst om docenten Duits en Frans toe te wijzen aan een coachklas met NT2-leerlingen, omdat zij vrijstelling kunnen krijgen voor deze moderne talen en de coach dus minder contact heeft met de betreffende leerlingen.

Onze school biedt ook tweetalig onderwijs: leerlingen krijgen de eerste 3 schooljaren alle vakken in het Engels (m.u.v. Nederlands en de moderne vreemde talen). Omdat NT2-leerlingen nog volop bezig zijn met het verwerven van de Nederlandse taal en hierin ook eindexamen moeten doen, is instroom in het tweetalig onderwijs voor deze leerlingen niet raadzaam. Onze school plaatst NT2-leerlingen daarom in principe niet in het tweetalig onderwijs.

5. NT2-ondersteuning

Een NT2 leerling heeft behoefte aan extra ondersteuning bij het verwerven van de Nederlandse taal. Dit betreft alle vaardigheden (lezen, luisteren, spreken, schrijven) met speciale aandacht voor het vergroten van de woordenschat (schooltaal en vaktaal). Het is belangrijk dat alle docenten op onze school werk maken van taalgericht vakonderwijs. Kijk voor meer informatie hierover naar het Taalbeleid van onze school.

De NT2-ondersteuning op het Beatrix College bestaat standaard uit 1 extra lesuur Nederlands per lesweek dat gegeven wordt door een gediplomeerde NT2-docent. De lessen sluiten zoveel mogelijk aan op de leerbehoeften van de NT2-leerling en worden individueel of in kleine groepen aangeboden.

In principe stoppen de NT2-ondersteuningslessen als de NT2-status is verlopen. Mocht een leerling nog behoefte hebben aan extra Nederlands (wat bijvoorbeeld blijkt uit de resultaten), dan bekijken we of dit qua capaciteit en roostertechnisch mogelijk is.

De NT2-docent is tevens de NT2-specialist binnen onze school en zorgt vanuit deze rol voor het adviseren van lesgevers en ondersteunend personeel bij het begeleiden van NT2-leerlingen. Op dit moment is dit veelal vraaggestuurd. Om dit ook actief aan te gaan bieden komen er bijeenkomsten voor coaches en lesgevers, waarin zij handvaten krijgen aangereikt voor de ondersteuning van meertalige leerlingen. Een andere mogelijkheid is het aanbieden van trainingen/workshops via de SOVOT-academie.

De NT2-specialist draagt daarnaast zorg voor het ontwikkelen en optimaliseren van NT2-beleid, het inbedden van NT2 binnen de school en het uitwerken van extra faciliteiten voor NT2-leerlingen.

6. Brede verantwoordelijkheid

Het ondersteunen van NT2-leerlingen is een verantwoordelijkheid van iedereen binnen de school en dus niet alleen van de NT2-specialist en de coach. Het gaat niet alleen om leren, maar ook om het welbevinden van de leerling. NT2-leerlingen kunnen stress ervaren door de Nederlandse manier van onderwijs, maar ook door migratie, onzekerheid over de toekomst, cultuurverschillen of eerdere ervaringen.

Binnen onze school zijn we bezig met het in kaart brengen van de mogelijkheden die iedereen vanuit zijn eigen rol hierin kan spelen. Denk hierbij aan:

Vakdocenten:

- zorgen waar mogelijk voor begrippenlijsten van de vaktaalwoorden en de schooltaalwoorden die voor de lesstof relevant zijn (incl. de lidwoorden).
- visualiseren de lesstof.
- checken regelmatig of de NT2-leerling de lesstof heeft begrepen.
- zijn terughoudend met het geven van klassikale beurten aan de NT2-leerling, omdat het nog moeilijk kan zijn om antwoorden goed te formuleren. Dit hangt ook van de leerling zelf af.
- geven waar mogelijk voorbeelden van toetsvragen en voorbeeldantwoorden, zodat de NT2-leerling zich kan voorbereiden op de manier van vraagstelling (niet alleen kennisvragen, maar ook inzichtvragen).
- geven gedoseerd feedback op geformuleerde antwoorden, zodat de leerling kan leren hoe het wel moet en gemotiveerd blijft het Nederlands te verbeteren.

Coaches:

- zorgen voor een goede introductie, letten op of de leerling de informatie begrijpt.
- voeren regelmatig begeleidingsgesprekken.
- regelen een buddy (uit de klas) en begeleiden de buddy en de NT2-leerling hierin.
(zie volgende pagina voor meer informatie over de buddy)
- zijn alert op signalen (welbevinden, ziekmeldingen, belastbaarheid, resultaten) en nemen zo nodig contact op met de NT2-docent of het ondersteuningsteam.

Leerlingcoördinatoren:

- ondersteunen de coaches bij begeleidingsvragen.

Teamleiders:

- hebben het contact met de vorige VO-school of ISK-school bij nieuwe instroom.
- beslissen over de toelating van deze leerlingen en op welk niveau.
- beslissen over het inzetten van op maat faciliteiten.

De buddy

Een buddy is een leerling uit de klas die de nieuwe leerling ondersteuning biedt bij allerlei zaken. De buddy is een leerling die vrijwillig aanbiedt om te helpen. De coach checkt bij de nieuwe leerling, maar ook bij de buddy of deze hulp goed verloopt.

Wat doet een buddy?

- *Helpt bij het vinden van de weg in de school, geeft uitleg over regels en gewoonten.*
- *Helpt bij het beantwoorden van vragen of vertelt waar de leerling terecht kan.*
- *Geeft uitleg over wat er van de leerling verwacht wordt, bijv. wat het huiswerk is en helpt evt. bij het maken van het huiswerk.*
- *Heeft iedere dag contact met de nieuwe leerling. Checkt of de nieuwe leerling vragen heeft of dat hij/zij met iets anders kan helpen. Later kan dit minder worden.*

Aanvullende mogelijkheden:

- *De buddy is een NT2-leerling uit een ouder leerjaar.*
- *We onderzoeken of het mogelijk is voor buddy's om een korte training te volgen.*

7. Communicatie met ouders

De communicatie met ouders van NT2-leerlingen zal vaak extra aandacht en inspanningen vragen. Het is belangrijk om de ouders of verzorgers van de NT2-leerlingen uitdrukkelijk uit te nodigen voor elk oudercontact.

Het kan helpen om uitnodigingen ook in het Engels en Frans te versturen of te laten vertalen door Google Translate in de thuistaal van de ouders.

Eventueel worden deze ouders persoonlijk gebeld door de coach om ze extra te stimuleren om te komen of regelt de coach een aparte afspraak waarin de ouders geïnformeerd worden over de onderwerpen die in bijeenkomsten gedeeld worden met ouders. Bij persoonlijke gesprekken regelen we, zo nodig, een telefonische tolk, bijvoorbeeld bij de tolkdiensten van globaltalk.nl.

Bij aanvang van een nieuw schooljaar zorgen we ervoor dat de praktische informatie die leerlingen en ouders krijgen ook beschikbaar is in enkele andere talen (bijvoorbeeld Engels, Frans, Duits, Turks, Arabisch, Spaans). We vragen onze anderstalige docenten hierbij te helpen.

Ook is het belangrijk om de mail over de schoolboeken niet naar een AZC te sturen, maar naar de school (de teamleider of de coach), zodat de schoolboeken zo snel mogelijk beschikbaar zijn.

8. Faciliteiten

8.1 Wettelijke faciliteiten

Een NT2 leerling heeft wettelijk recht op de volgende faciliteiten bij toetsen en examens:

- recht op 25% extra tijd of max. 30 minuten.
- gebruik woordenboeken Nederlands/Moedertaal en Moedertaal/Nederlands.

De leerling is zelf verantwoordelijk voor de aanschaf van woordenboeken. Hierbij kan zo nodig een beroep worden gedaan op de Stichting Leergeld.

Alle leerlingen mogen een woordenboek Verklarend Nederlands gebruiken.

Daarnaast mogen alle leerlingen die hier baat bij hebben, gebruik maken van spraaksynthese (leesondersteuning), uitgezonderd bij de talen.

Deze twee faciliteiten gelden dus ook voor NT2-leerlingen.

Tot slot kan de directeur besluiten het gebruik van een offline geïnstalleerd, digitaal woordenboek toe te staan. Zie hiervoor de toelichting over Passend Examineren van Nieuwkomers: <https://www.examenblad.nl/2026/onderwerpen/passend-examineren>

Deze wettelijke faciliteiten worden vastgelegd in Magister bij de leerkenmerken: 'NT2-status' (**met einddatum**) en 'Recht op extra tijd'.

De NT2-docent zorgt voor deze registratie aan het begin van ieder schooljaar of zodra een nieuwe NT2-leerling instroomt gedurende het schooljaar.

8.2 Andere faciliteiten op onze school

Naast deze wettelijke faciliteiten mag een school aanvullende faciliteiten vastleggen in haar beleid. Het gaat niet alleen om fysieke faciliteiten, maar ook om afspraken die we maken om ervoor te zorgen dat NT2-leerlingen zich thuis voelen op onze school en zich goed kunnen ontwikkelen.

De afspraken zijn gericht op het welzijn van de leerling, het optimaliseren van het leren en het toegankelijk maken van de lesstof en van toetsen. Het doel is dat leerlingen zich zo kansrijk en eerlijk mogelijk kunnen voorbereiden op het examen. Daarnaast bewaken we de belastbaarheid van de leerling.

We hebben algemene faciliteiten die gelden voor alle NT2-leerlingen op onze school en daarnaast zijn er enkele faciliteiten op maat mogelijk.

De coach bespreekt deze maatregelen met de leerling en maakt afspraken over de eventuele maatregelen op maat. De coach kan hierbij advies vragen aan de NT2-docent. De afspraken worden vastgelegd in Magister, zodat iedereen hiervan op de hoogte is. Een kopie van de maatregelen krijgt de leerling mee naar huis. (*gebruik hiervoor bijlage 2*).

Algemene faciliteiten waar alle leerlingen met een NT2-status gebruik van mogen maken: alle leerlingen in de onderbouw (vmbo-tl, havo, vwo, 5M) en leerlingen in de bovenbouw voor zover dit nog nodig is.

Maatregelen gericht op het welzijn van de NT2-leerling

De coach is de vaste begeleider voor de NT2-leerling en is het aanspreekpunt en de vertrouwens- en contactpersoon het hele jaar door. De coach:

- legt ELO, Its Learning en Magister uit en checkt of de leerling hier goed mee werkt.
- legt uit welke regels er op school gelden, bijvoorbeeld bij ziekte of andere afwezigheid.
- legt uit waar de leerling terecht kan met vragen over laptop, ict-vragen, etc.
- zorgt voor een goede plek in de klas (naast de buddy of naast een taalgenoot).
- legt de maatregelen uit die in dit plan staan, zodat de leerling hiervan op de hoogte is en geeft de leerling een kopie mee van deze maatregelen. *(gebruik hiervoor bijlage 2)*

De coach regelt een buddy uit de klas en begeleidt buddy en NT2-leerling.

De coach heeft in het begin wekelijks een persoonlijk gesprekje met de leerling en maakt afspraken over regelmatig contact.

De coach zorgt ervoor dat de ouders van de leerling uitdrukkelijk worden uitgenodigd voor elk oudercontact. Eventueel belt de coach om de ouders persoonlijk uit te nodigen of om een aparte afspraak te maken. Ook kan de coach een [telefonische tolk](#) regelen. (Global Tolk)

De coach zorgt ervoor dat de ouders op de hoogte zijn van de maatregelen die NT2-leerlingen krijgen, zoals opgenomen in dit plan.

De docent houdt rekening met de taalvaardigheid van de leerling bij het geven van beurten in de klas en het geven van presentaties en voordrachten. De docent is hierin (in het begin) terughoudend en overlegt met de leerling waarbij hij/zij zich prettig voelt. Eventueel kan de presentatie alleen voor de docent gehouden worden.

Maatregelen gericht op het leren leren

De leerling mag na het laatste lesuur op school blijven om aan het huiswerk te werken.

De coach laat zien waar dit kan (bijv. de bibliotheek).

De docent geeft na toetsen en andere belangrijke opdrachten persoonlijke, concrete feedback zodat de NT2-leerling weet hoe hij/zij het leerproces kan bijsturen.

Maatregelen om de toegankelijkheid van de lesstof te verbeteren

De leerling mag tijdens alle lessen informatie opzoeken in zijn eigen taal door gebruik te maken van Google Translate of Deepl en Google afbeeldingen op de laptop. Bij misbruik verspeelt de leerling deze mogelijkheid.

De docent zorgt op voorhand voor een overzicht met notities/begrippen en/of achteraf voor correct ingevulde antwoordvellen, waardoor de leerling meer inzicht krijgt in de lesstof.

De docent controleert regelmatig het huiswerk, de ingevulde antwoorden en ander gemaakt werk van de leerling en geeft gedoseerde feedback.

Bij spreekbeurten/presentaties voor de klas mag de leerling gebruik maken van een lijst met sleutelwoorden.

Maatregelen bij toetsen

Het is belangrijk dat bij het ontwikkelen van toetsen goed gekeken wordt of er geen cultuurafhankelijke vragen worden gesteld, waardoor NT2-leerling de context niet of minder goed begrijpen.

Voor spellingsfouten in niet-taalkvakken worden geen punten afgetrokken.

Voor spellingsfouten in taalkvakken worden ze beperkt meegeteld (i.o.m. de vakgroep).

De docent stelt zich bij het nakijken van toetsen op als 'welwillende lezer/luisteraar'. Er wordt niet verwacht dat antwoorden perfect geformuleerd zijn. Uit het antwoord moet blijken dat de leerling de lesstof begrijpt.

Tijdens de overgangsgesprekken wordt niet alleen gekeken naar de behaalde resultaten, maar ook naar de ontwikkeling die de leerling heeft doorgemaakt en het te verwachten niveau waarin de leerling examen kan gaan doen. We zijn hierbij extra waakzaam op onderschatting als gevolg van de beperkte taalbeheersing van het Nederlands en houden rekening met het feit dat de taal zich in de komende schooljaren verder ontwikkelt.

Maatregelen bij toetsen en examens

De leerling krijgt de wettelijke extra tijd bij toetsen en examens.

De leerling mag gebruik maken van een woordenboek Nederlands/Moedertaal en Moedertaal/Nederlands.

De leerling mag gebruik maken van voorleessoftware tijdens toetsen en examens. Dit geldt niet voor de talen. (zie examenblad)

De leerling krijgt tijdig ten minste 1 voorbeeldtoets of voorbeeldexamen met een ingevuld antwoordblad.

De vakdocent kan ook verwijzen naar een werkboek of een aantal voorbeeldvragen met antwoorden.

Op maat faciliteiten voor NT2-leerlingen
Maatregelen gericht op welzijn en verlagen van de studiedruk
De coach neemt zo nodig contact op met de vorige school om meer inzicht te krijgen in de leerling, het passende niveau en het leerproces van deze leerling.
De docent kan in een gesprek met de leerling inzicht proberen te krijgen in de voorkennis van de leerling. Op basis daarvan krijgt de leerling, waar nodig, geïndividualiseerde opdrachten of toetsen.
De docent mag bepaalde lesstofonderdelen weglaten. Let op: geen lesstof die nodig is voor vervolgcursussen/examen.
De leerling mag bij taalvakken boeken lezen die afwijken van de standaardboekenlijst en aangepast zijn aan het niveau van de leerling.
De leerling krijgt volledige vrijstelling van de moderne talen: Frans en/of Duits. zie bijlage 3.
De leerling krijgt vrijstelling voor het maken van toetsen voor bepaalde vakken, die niet gekozen gaan worden in het profiel. De leerling blijft wel de lessen volgen, maar hoeft dus niet te leren voor de toetsen. (profielgericht werken)
Maatregelen bij toetsen
De leerling mag tijdens toetsen informatie opzoeken in zijn eigen taal door gebruik te maken van Google Translate of een offline digitaal woordenboek.
De leerling mag gebruik maken van een begrippenlijst bij toetsen met een vertaling naar de moedertaal (uitsluitend voor vaktaal, dus geen formules en definities en geen hele zinnen).
De leerling krijgt nog meer extra tijd bij toetsen (20 min. per toets van 50 min). Dit geldt in principe niet meer voor de bovenbouw/examenklassen.
De leerling mag mondelinge toelichting vragen tijdens het maken van een toets (zolang dit niet storend is voor de andere leerlingen).
De leerling krijgt de mogelijkheid om achteraf aan de docent toelichting te geven op het gegeven antwoord. Op basis daarvan kan de docent beslissen het cijfer al dan niet aan te passen.
De leerling krijgt een individueel aangepast rooster voor het maken van toetsen, waarbij enkele toetsen ook na de toetsweek ingepland kunnen worden. (verspreide toetsweek)
Maatregelen bij (school)examens
De leerling krijgt een individueel aangepast schema voor het maken van examens voor zover de regelgeving dit toelaat.
De leerling mag gebruik maken van een offline geïnstalleerd digitaal woordenboek.

9. Evaluatie van het NT2-Beleid

Dit NT2-beleid is in de ontwikkelingsfase besproken met de directeur onderwijs, het ondersteuningsteam, de teamleiders en enkele leerlingcoördinatoren. Coaches die een of meerdere NT2-leerlingen in hun klas hebben, hebben in een bijeenkomst input en feedback kunnen geven op dit beleid. Dat heeft mooie en ook praktische aanvullingen opgeleverd.

Dit NT2-beleid ligt nu ter besluitvorming voor aan de schoolleiding en moet nog gecheckt worden door de Examencommissie.

Na vaststelling wordt het intern gecommuniceerd via de Publicatiesite van de school.

Aan het begin van een nieuw schooljaar krijgen de coaches met een NT2-leerling nog een aparte informatiesessie aangeboden over de gang van zaken en begeleiding van deze speciale groep leerlingen.

Jaarlijks wordt het NT2 beleid geëvalueerd door de NT2-specialist en de schoolleiding. De resultaten worden verwerkt in een geactualiseerde versie van het beleid.

Slotwoord

Met dit NT2-beleidsplan leggen we de eerste basis voor doelgericht en inclusief taalonderwijs binnen onze school voor NT2-leerlingen en meertalige leerlingen. We zetten in op hoge verwachtingen en passende ondersteuning, zodat elke leerling de kans krijgt zijn of haar taalvaardigheid verder te ontwikkelen.

Door samen te blijven leren, te reflecteren en onze aanpak te verfijnen, kunnen we een mooie leeromgeving creëren waarin leerlingen kunnen groeien op het gebied van taalbeheersing, zelfvertrouwen en toekomstkansen.

Gebruikte bronnen:

- *Maatwerk voor nieuwkomersleerlingen. Meer kansen met passende ondersteuning in het reguliere VO, VO-raad, editie 2026.*
- *OKAN/ISK en daarna: Aanbevelingen voor de doorstroom van nieuwkomersleerlingen naar het vervolgonderwijs in Nederland en Vlaanderen, Taalunie, 2023.*
- *Ojee, een NT2-leerling in de klas! Een handreiking NT2 voor docenten in het VO en MBO, Lowan, 2018.*
- *Voorbeelden individuele begeleidingsplannen KS Leuven.*
- <https://www.examenblad.nl/2026/onderwerpen/passend-examineren>

Bijlage 1 Benutten van de meertaligheid van leerlingen

Meertalige leerlingen hebben een berg aan woordenschat en ervaringen in verschillende talen (en culturen). Het is een gemiste kans om deze kennis en ervaringen niet te benutten. Sterker nog, nieuwe inzichten geven aan dat het leerproces aanzienlijk verbetert als leerlingen actief gebruik kunnen en mogen maken van hun meertaligheid. Daarnaast heeft dit vaak een positief effect op het zelfvertrouwen van de leerling. Hieronder vind je concrete ideeën die lesgevers kunnen toepassen in hun lessen om de meertaligheid van leerlingen positief te benutten:

Thuistalen inzetten als middel om leerstof te begrijpen

- Laat leerlingen complexe begrippen eerst in hun thuistaal opschrijven voordat ze overstappen naar het Nederlands.
- Sta toe dat ze woordenlijsten, schema's of samenvattingen in meerdere talen maken. Of laat leerlingen bijvoorbeeld een tweetalig woordenboekje per thema maken.
- Laat leerlingen informatie over een onderwerp zoeken in een andere taal en die kennis vervolgens omzetten naar het Nederlands.
- Laat leerlingen gebruik maken van vertaalprogramma's tijdens alle lessen.
- Laat leerlingen in alle talen die ze kennen brainstormen en laat de verzamelde begrippen daarna in het Nederlands ordenen.
- Zorg ervoor dat leerlingen instructies en stappenplannen goed begrijpen. Sta toe dat zij dit vertalen naar hun thuistaal, zodat zij de opdrachten goed kunnen starten.
- Koppel leerlingen met dezelfde thuistaal aan elkaar voor uitleg en peer-support.

Taalbewustzijn stimuleren

- Laat leerlingen de taalkenmerken van hun thuistaal vergelijken met het Nederlands: bijvoorbeeld de werkwoordspelling, de zinsvolgorde, gebruik lidwoorden etc.
- Laat leerlingen voorbeelden zoeken in hun eigen taal om grammaticale concepten te verhelderen, zodat ze dit sneller/beter kunnen begrijpen.

Bijlage 2 Faciliteiten voor NT2-leerlingen, invullen met de leerling

Naam leerling:Klas:.....

Naam coach:

Algemene faciliteiten waar alle leerlingen met een NT2-status gebruik van mogen maken
Maatregelen gericht op het welzijn van de NT2-leerling
De coach is de vaste begeleider voor de NT2-leerling en is het aanspreekpunt en de vertrouwens- en contactpersoon het hele jaar door. De coach:
- legt ELO, Its Learning en Magister uit en checkt of de leerling hier goed mee werkt. - legt uit welke regels er op school gelden, bijvoorbeeld bij ziekte of andere afwezigheid. - legt uit waar de leerling terecht kan met vragen over laptop, ict-vragen, etc. - zorgt voor een goede plek in de klas (naast de buddy of naast een taalgenoot). - legt de maatregelen uit die in dit plan staan, zodat de leerling hiervan op de hoogte is en geeft de leerling een kopie mee van deze maatregelen. <i>(gebruik hiervoor bijlage 2)</i>
De coach regelt een buddy uit de klas en begeleidt buddy en NT2-leerling.
De coach heeft in het begin wekelijks een persoonlijk gesprekje met de leerling en maakt afspraken over regelmatig contact.
De coach zorgt ervoor dat de ouders van de leerling uitdrukkelijk worden uitgenodigd voor elk oudercontact. Eventueel belt de coach om de ouders persoonlijk uit te nodigen of om een aparte afspraak te maken. Ook kan de coach een telefonische tolk regelen. (Global Tolk)
De coach zorgt ervoor dat de ouders op de hoogte zijn van de maatregelen die NT2-leerlingen krijgen, zoals opgenomen in dit plan.
De docent houdt rekening met de taalvaardigheid van de leerling bij het geven van beurten in de klas en het geven van presentaties en voordrachten. De docent is hierin (in het begin) terughoudend en overlegt met de leerling waarbij hij/zij zich prettig voelt. Eventueel kan de presentatie alleen voor de docent gehouden worden.
Maatregelen gericht op het leren leren
De leerling mag na het laatste lesuur op school blijven om aan het huiswerk te werken.
De coach laat zien waar dit kan (bijv. de bibliotheek).
De docent geeft na toetsen en andere belangrijke opdrachten persoonlijke, concrete feedback zodat de NT2-leerling weet hoe hij/zij het leerproces kan bijsturen.
Maatregelen om de toegankelijkheid van de lesstof te verbeteren
De leerling mag tijdens alle lessen informatie opzoeken in zijn eigen taal door gebruik te maken van Google Translate of Deepl en Google afbeeldingen op de laptop.
Bij misbruik verspeelt de leerling deze mogelijkheid.
De docent zorgt op voorhand voor een overzicht met notities/begrippen en/of achteraf voor correct ingevulde antwoordvellen, waardoor de leerling meer inzicht krijgt in de lesstof.
De docent controleert regelmatig het huiswerk, de ingevulde antwoorden en ander gemaakt werk van de leerling en geeft gedoseerde feedback.
Bij spreekbeurten/presentaties voor de klas mag de leerling gebruik maken van een lijst met sleutelwoorden.
Maatregelen bij toetsen
Het is belangrijk dat bij het ontwikkelen van toetsen goed gekeken wordt of er geen cultuurafhankelijke vragen worden gesteld, waardoor NT2-leerling de context niet of minder goed begrijpen.
Voor spellingsfouten in niet-taalkvakken worden geen punten afgetrokken.
Voor spellingsfouten in taalkvakken worden ze beperkt meegeteld (i.o.m. de vakgroep).
De docent stelt zich bij het nakijken van toetsen op als 'welwillende lezer/luisteraar'. Er wordt niet verwacht dat antwoorden perfect geformuleerd zijn. Uit het antwoord moet blijken dat de leerling de lesstof begrijpt.
Tijdens de overgangsgesprekken wordt niet alleen gekeken naar de behaalde resultaten, maar ook naar de ontwikkeling die de leerling heeft doorgemaakt en het te verwachten niveau waarin de leerling examen kan gaan doen. We zijn hierbij extra waakzaam op onderschatting als gevolg van de beperkte taalbeheersing van het Nederlands en houden rekening met het feit dat de taal zich in de komende schooljaren verder ontwikkelt.
Maatregelen bij toetsen en examens
De leerling krijgt de wettelijke extra tijd bij toetsen en examens.
De leerling mag gebruik maken van een woordenboek Nederlands/Moedertaal en Moedertaal/Nederlands.
De leerling krijgt tijdig ten minste 1 voorbeeldtoets of voorbeeldexamen met een ingevuld antwoordblad.
De vakdocent kan ook verwijzen naar een werkboek of een aantal voorbeeldvragen met antwoorden.
De leerling mag gebruik maken van voorleessoftware tijdens toetsen en examens. Dit geldt niet voor de talen. (zie examenblad)

Naam leerling: **Klas:**

Naam coach:

Kruis hieronder aan welke maatregelen op maat van toepassing zijn:

Faciliteiten op maat voor leerlingen met een NT2-status	
Maatregelen gericht op welzijn en verlagen van de studiedruk	Ja, van toepassing
De coach neemt zo nodig contact op met de vorige school om meer inzicht te krijgen in de leerling, het passende niveau en het leerproces van deze leerling.	
De docent kan in een gesprek met de leerling inzicht proberen te krijgen in de voorkennis van de leerling. Op basis daarvan krijgt de leerling, waar nodig, geïndividualiseerde opdrachten of toetsen.	
De docent mag bepaalde lesstofonderdelen weglaten. Let op: geen lesstof die nodig is voor vervolgjaren/examen.	
De leerling mag bij taalvakken boeken lezen die afwijken van de standaardboekenlijst en aangepast zijn aan het niveau van de leerling.	
De leerling krijgt volledige vrijstelling van de moderne talen: Frans en/of Duits. zie bijlage 3.	
De leerling krijgt vrijstelling voor het maken van toetsen voor bepaalde vakken, die niet gekozen gaan worden in het profiel. De leerling blijft wel de lessen volgen, maar hoeft dus niet te leren voor de toetsen. (profielgericht werken)	
Maatregelen bij toetsen	
De leerling mag tijdens toetsen informatie opzoeken in zijn eigen taal door gebruik te maken van Google Translate of een offline geïnstalleerd woordenboek.	
De leerling mag gebruik maken van een begrippenlijst bij toetsen met een vertaling naar de moedertaal (uitsluitend voor vaktaal, dus geen formules en definities en geen hele zinnen).	
De leerling krijgt nog meer extra tijd bij toetsen (20 min. per toets van 50 min).	
De leerling mag mondelinge toelichting vragen tijdens het maken van een toets (zolang dit niet storend is voor de andere leerlingen).	
De leerling krijgt de mogelijkheid om achteraf aan de docent toelichting te geven op het gegeven antwoord. Op basis daarvan kan de docent beslissen het cijfer al dan niet aan te passen.	
De leerling krijgt een individueel aangepast rooster voor het maken van toetsen, waarbij enkele toetsen ook na de toetsweek ingepland kunnen worden. (verspreide toetsweek)	
Maatregelen bij examens	
De leerling krijgt een individueel aangepast schema voor het maken van examens voor zover de regelgeving dit toelaat.	
De leerling mag gebruik maken van een offline geïnstalleerd digitaal woordenboek.	

Ruimte voor toelichting:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bijlage 3 Vrijstelling van de moderne talen Frans en/of Duits

Het is toegestaan om NT2-leerlingen vrijstelling te geven voor de talen Frans en/of Duits, zolang ze de vrijgekomen tijd benutten om beter Nederlands te leren. De consequentie is dat deze leerlingen geen eindexamen meer kunnen doen in deze talen. Hiervoor in de plaats dienen ze zo nodig een ander vak te kiezen, zodat het aantal examenvakken gelijk blijft.

Deze vrijstelling wordt in ieder geval gegeven in de volgende gevallen:

- de leerling komt rechtstreeks ingestroomd vanuit het Schakelcollege/ISK of een andere nieuwkomersschool en/of
- uit de resultaten blijkt dat de leerling structureel problemen heeft met de talen Duits en/of Frans en het aannemelijk is dat de leerling in deze vakken geen examen gaat doen.

De leerling werkt tijdens de lessen van deze taalvakken zelfstandig aan het vak Nederlands, aan ander Nederlands lesmateriaal of benut de tijd voor het maken van huiswerk of voorbereiden van toetsen.

De leerling is tijdens de vrijstellingsuren vindbaar op school: in de eigen klas of in de bibliotheek. In dit laatste geval meldt de leerling zich bij aanvang van de les bij de docent en als het gaat om een laatste lesuur op die dag zorgt de leerling ook voor een afmelding bij die docent. Zo is de aanwezigheid controleerbaar.

De vrijstelling wordt geregeld door de NT2-docent in samenspraak met de leerling, de coach en de vakdocenten Duits en/of Frans. De coach zorgt ervoor dat de ouder(s) schriftelijk toestemming geven via de mail en de teamleider geeft een definitief akkoord.

Vervolgens wordt de vrijstelling vastgelegd in Magister.

Vrijstelling volgen 2e vreemde taal atheneum

Ben je leerling op het atheneum? Dan kun je in bepaalde gevallen vrijstelling krijgen voor een 2e moderne taal naast Engels. Bijvoorbeeld als je dyslexie hebt of een andere taal dan Nederlands of Fries als moedertaal. De vrijstelling is geen recht, het schoolbestuur beslist hierover.

De school moet hierover beleid maken, zodat er nooit sprake is van willekeur. De school hoeft de ontheffing niet te melden bij de inspectie.

Zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/voortgezet-onderwijs/vraag-en-antwoord/vreemde-talen-bovenbouw-havo-en-vwo>

Bijlage 4 Faciliteiten toetsweek, proef schooljaar 2025/2026

Leerlingen die nog moeite hebben met de Nederlandse taal, kunnen extra stress ervaren bij het voorbereiden en afnemen van toetsen doordat zij minder taalvaardig zijn in het Nederlands. Het is belangrijk een goede balans te vinden tussen het geven van uitdagingen en het voorkomen van overbelasting. Dit om ervoor te zorgen dat de leerling gemotiveerd kan blijven meedoen op het passende niveau.

Het doel van toetsen is te meten of de leerling de lesstof heeft begrepen en kan toepassen. Het goed begrijpen van de vraag en het correct formuleren kan hierbij voor NT2-leerlingen moeilijk zijn.

In toetsweek 1 hebben we *als proef* de volgende extra faciliteiten geboden aan derdejaars havo- en vwo-leerlingen die rechtstreeks zijn ingestroomd vanuit het ISK:

1. Gebruik maken van een digitaal woordenboek (google-translate) op een laptop van school. Er mogen geen andere programma's open staan.
2. Per toets van 50 minuten krijgt de leerling 20 minuten extra tijd.
3. Mogelijkheid om toelichting te vragen op de vraagstelling, zolang dit niet te storend is voor de andere leerlingen in het lokaal.
4. Meenemen van een begrippenlijst met de belangrijkste begrippen en afkortingen (de vaktaal, dus geen formules, definities e.d.) met een vertaling naar hun moedertaal. Deze lijst moeten ze op papier meenemen en neerleggen op de tafel.
5. Als bij het nakijken niet duidelijk is of de leerling de vraag wel of niet goed heeft beantwoord, mag de docent achteraf een mondelinge toelichting vragen aan de leerling. Op basis van deze toelichting kan de beoordeling aangepast worden.

Maatwerk per leerling

Naast bovenstaande maatregelen kunnen we afspraken maken per leerling. Dit gebeurt altijd in samenspraak met de teamleider. Je kunt hierbij denken aan:

- Een toets helemaal mondeling afnemen
- De voorleesfunctie laten gebruiken (vergelijkbaar met dyslexieleerlingen)
- Een individueel aangepast toetsrooster

In Toetsweek 2 zijn deze faciliteiten toegekend aan alle NT2-leerlingen in de onderbouw en zijn we gaan werken met een apart NT2-lokaal.

In Toetsweek 3 en 4 gaan we door met het aanbieden van deze faciliteiten en het inrichten van een apart NT2-lokaal. Het gebruiken van Google Translate heeft een beperking gekregen, dit mag namelijk niet meer gebruikt worden bij Engels, Duits en Frans.